

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

30 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

președinte: Timofti Vladimir

judecători: Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Buruian Ruslan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Buruian Ruslan XXXXX, născut la XXXXX, originar din r-nul XXXXX, domiciliat în mun. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.07.2017 – 26.12.2017;

Instanța de apel: 26.01.2018 – 25.04.2018;

Instanța de recurs: 27.06.2018 – 30.10.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 26 decembrie 2017, Buruian Ruslan a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de 5 (cinci) ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

Conform art. 85 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial de sentințe, s-a adăugat la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei complementare stabilită prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 noiembrie 2014, stabilindu-i lui Buruian Ruslan pedeapsa definitivă - 5 (cinci) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Buruian Ruslan a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 5 (cinci) ani și nu va fi

executată dacă condamnatul în termenul de probă nu va comite o nouă infracțiune și prin purtarea exemplară va confirma încrederea acordată.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Sîli Olga în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral s-a admis parțial, cu încasarea de la inculpat în folosul succesorului părții vătămate Sîli Olga a sumei de 100000 (una sută mii) lei cu titlul de pagubă morală.

S-a încasat de la Buruian Ruslan în beneficiul lui Sîli Olga suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de cheltuieli pentru serviciile de asistență juridică acordată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, la 10 mai 2017 aproximativ la ora 18:20 minute, conducătorul auto Buruian Ruslan, fiind privat de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 4 ani prin sentința din 14 noiembrie 2014 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, prin ce a încălcat prevederile pct. 10 alin. (2) lit. b) al RCR, conform căruia. "Persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede și la cererea lucrătorului de poliție să prezinte: a) permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria (subcategoria) din care face parte autovehiculul condus, se deplasa cu automobilul de model „Mercedes Benz C 200” cu numere de înregistrare XXXXX, pe str. Calea Moșilor din direcția str. Petricani spre str. Ismail, mun. Chișinău.

În timpul deplasării, ajungând în preajma localului nr. 2 de pe bd. Renașterii Naționale, conducătorul auto Buruian Ruslan n-a ținut permanent seama de totalitatea factorilor ce caracterizau condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea și nivelul de organizare al traficului rutier, de care va trebui să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalității de conducere a vehiculului, prin ce a încălcat cerințele art. 22 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, care în alin.(4) stipulează, că: „Participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluența și siguranța traficului, să nu periclitizeze siguranța unor alți participanți la trafic”, nu a apreciat corect situația reală pe carosabilul în care se afla vehiculul la momentul respectiv, ignorând cerințele pct. 45.1), 2) al Regulamentului Circulației Rutiere care prevede, că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere ce i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, la fel, a încălcat și pct.3 Capitolul 1, Dispoziții Generale al Regulamentului circulației rutiere care stipulează, că participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze ' neîntemeiat obstacole circulației

care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente, pct. 4 al Regulamentului Circulației Rutiere, care spune că: "Orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că și ceilalți participanți la trafic execută cerințele acestuia", efectuând manevra de depășire pe dreapta fiind sub pod, pe porțiunea de drum sub formă de curbă, contrar prevederilor pct. 52 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia, vehiculele se depășesc numai pe partea stângă, pct. 54. alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia, depășirea este interzisă: a) în intersecțiile cu circulația neregulată și în imediata apropiere înainte de acestea, cu excepția cazurilor în care depășirea se efectuează pe drumul cu prioritate în raport cu drumul intersectat; c) în tuneluri și ca urmare contrar prevederilor pct. 47 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, conform căruia, limitele maxime de viteză a vehiculelor pe drumurile publice sunt: a) în localități - 50 km/h, deplasându-se cu viteza 109 km/oră, în afară trecerii pentru pietoni s-a tamponat cu pietonul Sîli Vasilie, a. n. 1953, care traversa partea carosabilă a str. Calea Moșilor din stânga spre dreapta relativ deplasării autoturismului în cauză.

În cadrul acestui impact unitatea de transport a fost defectată tehnic, iar pietonului Sîli Vasili i-au fost cauzate vătămări corporale grave, de la care a decedat la fața locului, fapt consemnat în raportul de expertiză judiciară nr. 65D/936 din 14 iulie 2017.

Prin acțiunile sale, Buruian Ruslan, a săvârșit *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către o persoană care conducea mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane*, adică, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror și inculpatul Buruian Ruslan.

3.1. Procurorul în Procuratura Chișinău, oficiul principal Baraliuc Daniel a declarat apel prin care a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei mun. Chișinău, sediul Râșcani din 26 decembrie 2017 pe cauza penală de învinuire a lui Buruian Ruslan în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, din motivele expuse în partea descriptivă a apelului.

Pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului stabilit pentru prima instanță, recunoscându-l pe Buruian Ruslan culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. b) Cod penal, a-i stabili pedeapsa sub formă de 5 (cinci) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport pe un termen de 4 (patru) ani. A încasa din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 4678 lei MD pentru efectuarea expertizei judiciare și expertizei auto-tehnice, invocând următoarele argumente:

- deși instanța de judecată, a dat apreciere corectă circumstanțelor de fapt ale cauzei și l-a condamnat pe Buruian R. în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, totuși, aceasta nu a ținut cont de faptul că la stabilirea pedepsei este necesar de a respecta criteriile de individualizare a pedepsei;

- instanța de judecată, la stabilirea pedepsei inculpatului, în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal nu a ținut cont de faptul că acesta a săvârșit o infracțiune gravă în timp ce se afla la volanul automobilului fără a deține permis de conducere. Inculpatul prin comportamentul său iresponsabil, deplasându-se cu viteza de 109 km/oră a pus în pericol viața și sănătatea atât a sa și a pasagerului aflat în automobil, cât și a pietonului, fapt confirmat prin concluzia raportului de expertiză medico-legală. Mai mult, inculpatul nu și-a recunoscut vina și de cele comise nu s-a căit sincer. Inculpatul nu se afla într-o situație stringentă ce l-ar determina să se urce la volanul automobilului și să se deplaseze cu o viteză excesivă, ca în rezultat să comită un accident rutier, cu consecințe grave;

- prin crima comisă inculpatul a atentat la relațiile sociale ce vizează respectarea de către conducătorii mijloacelor de transport a regulilor circulației rutiere, obligație impusă fiecărui conducător de transport, care conduce un mijloc de pericol social sporit pentru sănătatea și viața nu numai a șoferului, dar și a altor persoane fizice, participanți la trafic, precum și la cea mai importantă valoare apărută de legea penală - persoana ca valoare supremă a societății;

- de asemenea instanța de judecată urma să încaseze cheltuielile de judecată din contul condamnatului.

3.2. Inculpatul Buruian Ruslan a depus apel, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei Chisinau, sediul Râșcani, din data de 26 decembrie 2017 în partea stabilirii pedepsei penale și a mărimii prejudiciului moral și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care lui Buruian Ruslan sa-i fie stabilită pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2018 a fost respins ca nefondat apelul inculpatului, admis apelul procurorului, casată sentința în partea individualizării pedepsei și latura civilă și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează, i-a fost stabilită pedeapsa lui Buruian Ruslan, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

În baza art. 85 alin. (2) Cod penal prin cumul parțial de sentințe s-a adăugat integral la pedeapsa aplicată pedeapsa complementară stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 14 noiembrie 2014, stabilind lui Buruian Ruslan pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

S-a încasat din contul lui Buruian Ruslan la bugetul de stat suma de 4678 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

S-a încasat din contul lui Buruian Ruslan în beneficiul succesorului părții vătămate Sîli Oleg suma de 2500 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul a săvârșit infracțiunea incriminată.

Instanța de apel a menționat că, vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate este dovedită în afara dubiilor rezonabile prin următoarele probe cercetate în cadrul ședinței:

- declarațiile succesului părții vătămate Sîli Olga;
- declarațiile martorilor Tulei Diomid, Moruz Alexandru;
- procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 10 mai 2017 (f. d. 11 – 20, vol. I);
- procesul-verbal de examinare și vizualizare a obiectului din 26 mai 2017 (f. d. 46 – 49, vol. I);
- raportul de expertiză judiciară nr. 65 D/936 din 14 iulie 2017 (f. d. 99 – 100, vol. I);
- raportul de expertiză autotehnică nr.34/12/l-R-3355 din 23 iunie 2017 (f. d. 109 – 114, vol. I);
- conform informației a IGP al Direcției de Poliție mun.Chișinău din 11 mai 2017 cet. Buruian Ruslan anterior a fost tras la răspundere penală (f.d 53);
- conform informației Dispensarul Republican Narcologic și a Centrului Comunitar de Sănătate Mentală, Ciocana, cet. Buruian Ruslan nu se află la evidența medicului narcolog (f.d.69-71).

A indicat instanța de apel că instanța de fond just a stabilit circumstanțele cauzei și a constatat ca dovedită vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, însă incorect a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, dispunând suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Astfel instanța de judecată la adoptarea acestei hotărâri nu a luat în considerație factorii care au influențat la comiterea acestei infracțiuni și anume: inculpatul nu a coștientizat pericolozitatea acțiunilor sale, și a consecințelor generate, nu a recunoscut vina, iar prejudiciul cauzat prin acțiunile acestuia nu a fost recuperat, iar pedeapsa numită de instanța de fond nu va atinge scopul pedepsei penale, cum ar fi, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea de noi infracțiuni.

Buruian Ruslan a fost anterior judecat prin sentința din 14 noiembrie 2014, Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău în baza art. 264¹ alin. (1) Cod penal, pentru conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate, grad avansat, i-a fost aplicată pedeapsa cu amendă în valoare de 400 (patru sute) unități convenționale ce constituie suma de 8000 (opt mii), cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani. Astfel, la 10 mai 2017, inculpatul Ruslan Buruian, executa pedeapsa complementară cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pe un termen de 4 ani, începutul termenului din 14 noiembrie 2014 până la 14 noiembrie 2018.

Inculpatul s-a manifestat în continuare în același sens, negativ, predispus spre comiterea de noi infracțiuni, nu au făcut concluzii pozitive și din nou a săvârșit o infracțiune.

Instanța de apel a menționat că, la 10 mai 2017, inculpatul Ruslan Buruian a prezentat atitudinea sa de desconsiderare față de un act judecătoresc irevocabil, obligatoriu, care pentru el nu a prezentat punctul de reper în vederea conformării comportamentului său antisocial.

În acest sens, instanța de apel, a determinat la inculpat o personalitate predispusă efectiv la comiterea de noi infracțiuni, fără semne evidente de corijare, resocializare și revenirii sale la conduita unui cetățean onest, corect, care respectă valorile sociale și regulile general umane, iar întru respectarea principiului umanismului, proporționalității și atingerii scopului pedepsei penale, acesta urmează a fi sancționat prin izolarea de societate.

Astfel, instanța de apel a considerat că, aplicarea în baza unei sentințe anterioare a unei sancțiuni penale urma să-l convingă pe Buruian Ruslan despre necesitatea corijării comportamentului și încetării conduitei infracționale.

La caz, instanța de apel, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte, în timpul și după săvârșirea infracțiunii incriminate, a considerat că, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu izolarea acestuia de societate.

Instanța de apel a constatat că, starea de fapt și de drept reținută în sarcina inculpatului pe art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal de către prima instanță și expusă conform prevederilor legii în sentința atacată a fost probată la judecarea cauzei integral și în această parte sentința nu se contestă.

Referitor la stabilirea măsurii de pedeapsă în privința inculpatului, instanța de apel a considerat că, prima instanță nu a ținut cont de circumstanțele de fapt ale cauzei, de persoana inculpatului și nejustificat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal.

Instanța de apel a respins alegațiile inculpatului invocate în cererea de apel, solicitând o pedeapsă mai blândă, or, instanța de fond i-a stabilit inculpatului o pedeapsă prea blândă în raport cu faptele comise, mai mult ultimul anterior a fost condamnat pentru infracțiuni similare, și s-a manifestat în continuare în același sens. A comis o infracțiune care s-a soldat cu urmări grave, decesul persoanei.

A specificat instanța de apel că, în cadrul procesului penal, acuzatorul de stat a înaintat o cerere cu privire la încasarea de la Buruian Ruslan în folosul statului a cheltuielilor judiciare cauzate în urma efectuării acțiunilor de urmărire penală, în sumă totală de 4678 lei, cheltuieli formate din efectuarea expertizelor judiciare.

Prin urmare, instanța de apel a constatat că, cheltuielile judiciare cu privire la efectuarea expertizelor în mărime de 4678 lei urmează a fi încasate din contul inculpatului.

Urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională efectuează efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea convenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Spre deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sunt avansate de către reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale, în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sânt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în fața căruia se află cauza penală.

Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală: întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

Totodată, în baza art. 227 alin. (1) și (2) pct. 3) Cod de procedură penală, care dispune că cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, cheltuieli judiciare cuprind sumele plătite pentru acordarea asistenței juridice, motiv pentru care instanța de apel a încast suma de 2500 lei în calitate de cheltuieli de asistență juridică suportate de Sîli Olga, or, la materialele cauzei este anexat contractul de asistență juridică care certifică suportarea reală a acestor cheltuieli și achitarea de către partea vătămată a sumei de 2500 lei în calitate de plată pentru serviciile juridice acordate de către avocatul Anatolie Barbacar, astfel încât suma solicitată în calitate de cheltuieli de judecată este justificată și urmează să fie admisă.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 18 iunie 2018, în termen, declară recurs ordinar avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Buruiian Ruslan, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii prin care lui Buruiian Ruslan să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani și încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- pietonul a încălcat art. 22 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier;

- în zona unde s-a produs accidentul rutier nu este nici o trecere de pietoni, astfel conducătorii auto erau în drept să creadă că și ceilalți participanți la traficul rutier, inclusiv pietonul, respectă Regulamentul circulației rutiere;

- inculpatul nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, și conform circumstanțelor cauzei, nici nu trebuia și nu putea să prevadă că pietonul va înainta contrar oricăror raționamente de securitate personală;

- instanțele de judecată au aplicat o pedeapsă prea aspră, astfel nu s-a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal;

- instanțele de judecată urmau să constate la individualizarea pedepsei circumstanțele atenuate și anume cele menționate la art. 76 alin. (1) lit. e) și g) Cod penal;

- la stabilirea prejudiciului moral, instanțele de judecată nu au luat în considerație circumstanțele producerii accidentului rutier, comportamentul inculpatului în momentul producerii accidentului, cât și ulterior.

7. Avocatul Barbacar Anatolie în numele succesorului părții vătămate Sîli Olga a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând declararea inadmisibilității recursului, deoarece pedeapsa stabilită de instanța de apel este una legală și proporțională acțiunilor inculpatului.

8. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele motive.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi – evazivi, reprezintă motiv de casare.

Potrivit conținutului recursului, recurentul invocă temei de drept pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când: *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Analizând decizia instanței de apel, în raport cu argumentele recursului privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul penal lărgit constată, că astfel de temei nu și-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, acestea fiind invocate și în cererea de apel și asupra căruia instanța de apel s-a expus, motivație pe care instanța de recurs ordinar o susține și o însușește.

Astfel în susținerea acestei opinii, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 7 Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

În conformitate cu art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Conform deciziei instanței de apel în privința inculpatului Buruian Ruslan, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

În baza art. 85 alin. (2) Cod penal prin cumul parțial de sentințe s-a adăugat integral la pedeapsa aplicată pedeapsa complementară stabilită prin sentința Judecătoriai Chișinău, sediul Ciocana din 14 noiembrie 2014, stabilind lui Buruian Ruslan pedeapsa definitivă de 5 ani închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis.

Colegiul penal lărgit consideră, că instanța de apel, individualizând pedeapsa inculpatului a ținut cont de prevederile legale și practica judiciară constantă expuse supra și a motivat aplicarea față de inculpat a pedepsei

închisorii în baza tuturor circumstanțelor constatate în speță, determinante pentru stabilirea pedepsei.

Astfel, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii și consecințele acesteia, de faptul că Buruian Ruslan s-a manifestat din punct de vedere negativ, predispus spre comiterea de noi infracțiuni, deoarece nu a făcut concluzii pozitive și din nou a săvârșit o infracțiune, nu a restituit dauna cauzată prin infracțiune, prin urmare, Colegiul penal lărgit consideră că, instanța de apel corect i-a stabilit inculpatului pedeapsa închisorii pe un termen de 5 ani, în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Cât privește argumentul avocatului inculpatului precum că prejudiciul moral apreciat de instanțele ierarhic inferioare, este unul foarte mare în comparație cu suferințele psihice reale cauzate părții vătămate, Colegiul lărgit îl consideră neîntemeiat.

În acest sens, Colegiul penal lărgit subliniază, că potrivit prevederilor art. 1423 alin. (1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Din materialele cauzei, rezultă, că partea vătămată solicită încasarea din contul inculpatului prejudiciul moral cauzat prin infracțiune, în sumă de 1500000 lei.

Prin decizia instanței de apel a fost menținută sentința în partea prin care a fost admisă parțial acțiunea civilă, și dispusă încasarea de la Buruian Ruslan în beneficiul lui Sîli Olga, suma de câte 100000 lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate; alin. (2) Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Potrivit prevederilor art. 225 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Colegiul lărgit constată, că instanțele ierarhic inferioare la adoptarea hotărârii în latura civilă s-au condus de prevederile art. 387 alin.(1) Cod de procedură penală care prevede că *„odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge”*,

motivându-și întemeiat soluția și n-au comis careva erori de drept în această parte.

Instanța de recurs reiterează, că, în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Ținând cont de natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate de partea vătămată, Colegiul lărgit consideră că prin decizia instanței de apel, prin care s-a menținut sentința prin care a fost dispusă încasarea din contul inculpatului în beneficiul succesorului părții vătămate o compensație morală în sumă de 100000 lei, aceasta reprezentând o satisfacție echitabilă cum indică art. 41 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În opinia Colegiului lărgit, instanțele ierarhic inferioare nu au comis erori de drept, dispunând încasarea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei de la inculpat, care reprezintă o compensare suficientă, echitabilă și nicidecum majorată a prejudiciului moral cauzat.

Cât ține de soluția instanței de apel privind încasarea sumei de 4678 lei de la inculpat în beneficiul statului ca cheltuieli judiciare, Colegiul penal lărgit, constată că este o soluție neîntemeiată, or, cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în speță nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente suportate anume de către stat.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod penal stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, *experți*, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin urmare, suma de 4678 lei este compusă din efectuarea expertizei medico-legale privind cauza morții (Raportul nr. 936 din 14 iulie 2017 (f. d. 95 – 98, vol. I), expertizei judiciare (Raportul nr. 65D/936 din 14 iulie 2017 (f. d. 99 – 100, vol. I) și expertiza judiciară (Raportul nr. 34/12/1-R-3355 din 23 iunie 2017 (f. d. 109 – 114, vol. I)), or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așa dar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel neîntemeiat a reținut, că aceste cheltuieli urmează a fi încasate din contul inculpatului, or, acestea sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, și nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea cauzei decesului victimei, cât și a cauzei accidentului rutier sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

În concluzie, Colegiul penal lărgit constată că motivele recurentului privind aplicarea pedepsei individualizate contrar prevederilor legale, cât și încasarea prejudiciului moral în exces, nu pot fi acceptate și sunt respinse ca neîntemeiate în speța dată.

Totodată se impune soluția de a casa în partea încasării cheltuielilor judiciare decizia instanței de apel atacată, rejudecarea cauzei în această parte cu pronunțarea a unei hotărâri noi în această parte de respingere a solicitării procurorului de a încasa de la inculpatul Buruian Ruslan a cheltuielilor judiciare în sumă de 4678 lei pentru efectuarea expertizelor în speța dată.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Buruian Ruslan, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2018 în cauza penală privind-l pe **Buruian Ruslan XXXXX** în partea încasării cheltuielilor de judecată din contul inculpatului Buruian Ruslan la bugetul de stat, rejudecă cauza în această parte pronunțând următoarea hotărâre:

Se respinge solicitarea procurorului de încasare din contul inculpatului Buruian Ruslan în beneficiul statului cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizei în sumă de 4678 (patru mii șase sute șaptezeci și opt) lei.

În rest dispozițiile deciziei atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **29 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor